

NIKI ISTITUTO
UNIVERSITARIO
OLANDESE DI
STORIA DELL'ARTE

NWIB JAARVERSLAG 2018

**Nederlands Interuniversitair Kunsthistorisch Instituut in
Florence (NIKI)**

NWIB

juni 2019

Inhoudsopgave

1.	Terugblik vanuit missie en beleid	2
2.	Activiteiten	3
a.	Onderwijs	3
b.	Onderzoek	3
c.	Studenten en bursalen.....	4
d.	Wetenschapsgebieden.....	4
e.	Promotie en voorlichting.....	5
f.	Samenwerking	5
g.	Valorisatie / maatschappelijke impact.....	6
3.	Middelen	7
a.	Personeel	7
b.	Huisvesting en ICT	7
c.	Bibliotheek	8
d.	Communicatie.....	9
e.	Financiën	9
4.	Klantanalyse en waardering	9
a.	Waardering.....	9
b.	Gebruik van producten en diensten	10
c.	Tijdsbesteding.....	11
	Bijlage 1 Onderwijsproductie.....	12
	Bijlage 2 Wetenschappelijke productie.....	13
	Bijlage 3 Valorisatie activiteiten.....	16
	Bijlage 4 Studenten en bursalen	16
	Bijlage 5 Samenwerking	19
	Bijlage 6 Overzicht personeel	20
	Bijlage 7 Financiële verantwoording.....	21
	Bijlage 8 Wetenschappelijke Adviesraad.....	23

1. Terugblik vanuit missie en beleid

Net als in 2017 stond dit jaar in het teken van de uitvoering van door het instituut opgezet onderzoek. De beoogde publicaties betreffen zowel specialistische studies als op een breed publiek gerichte tentoonstellingscatalogi. Naast goed bezochte publieksgerichte evenementen, zoals door het instituut georganiseerde symposia, lezingen en tentoonstellingen in huis, trok ook dit jaar de bijzondere expertise van de wetenschappelijke staf de aandacht van de nationale en internationale media. Tevens werd medewerking verleend aan de samenstelling van tentoonstellingen in musea in Nederland en het buitenland.

Overeenkomstig het beleid is gestreefd naar het optimaliseren van de dienstverlening aan de bestaande partners waarbij de primaire doelgroep gevormd wordt door studenten en onderzoekers van de Nederlandse opleidingen Kunstgeschiedenis en Kunst- en Cultuurwetenschappen. Evenals voorgaande jaren, verbleven docenten en studenten van de jaarlijkse Italië-excursie die in de bachelor-opleidingen van de deelnemende universiteiten wordt aangeboden op het instituut. Wat betreft het eigen cursusaanbod, is in samenwerking met het KNIR het BA-onderwijsprogramma van de minor *Italian Worlds of Knowledge* ontwikkeld dat vanaf september 2019 zal worden aangeboden. Aanleiding voor dit initiatief zijn recente ontwikkelingen binnen de Nederlandse universiteiten, waardoor studieprogramma's zodanig zijn vastgelegd dat er geen ruimte meer bestaat voor studenten kunstgeschiedenis en geschiedenis om keuzevakken buiten de opleiding te kiezen en (voor kortere tijd) afwezig te zijn, zowel in afzonderlijke vakken als in het curriculum als geheel. Tegelijkertijd is de belangstelling voor Italiaanse kunst en geschiedenis in de curricula afgenomen ten gunste van Nederlandse kunstgeschiedenis en world art studies.

De ontwikkeling van genoemde minor sluit aan op ons beleid om, naast nationale en internationale studenten en onderzoekers kunstgeschiedenis, ook studenten en onderzoekers van andere disciplines binnen en buiten de geesteswetenschappen aan te trekken. Hiertoe werd ook dit jaar, in samenwerking met de Summerschool Utrecht, de NWIB's en het UU Honours college, interdisciplinair en interuniversitair onderwijs georganiseerd en vonden internationale symposia op het instituut plaats waaraan kunsthistorici, historici en classici deelnamen.

Ter bevordering van deze verbreding en ter vergroting van het belang van de bibliotheek voor de verspreiding van Nederlandse kunstgeschiedenis in Italië is ook dit jaar geïnvesteerd in de uitbreiding van de bibliotheek. Dit beleid heeft geresulteerd in een toename van gebruikers die tot verschillende wetenschapsgebieden behoren.

Gezien het belang van de derde geldstroom voor het kunnen bevorderen van onderzoek, het organiseren van internationale symposia en bekostigen van publicaties, is opnieuw veel tijd besteed aan beheer en uitbreiding van relaties. Evenals vorig jaar vond een door het NIKI in Florence georganiseerde *fundraiser* met een cultureel programma plaats. Ter afsluiting daarvan bracht de wetenschappelijke staf de sponsors op de hoogte van zowel de behaalde resultaten op het gebied van onderzoek, onderwijs en valorisatie als de lopende en geplande projecten. Mede dankzij het in stand houden van beurzen voor zowel Nederlandse als buitenlandse promovendi of postdocs, de aanwezigheid van een 'scholar-in-residence' en de eigen onderwijs- en publieksgerichte activiteiten, biedt het NIKI studenten en jonge onderzoekers de mogelijkheid hun professionele netwerk uit te breiden op internationaal niveau. Dankzij de inzet van de NIKI-ambassadeurs is de student in Nederland goed voorzien van informatie over het Instituut en de geplande activiteiten.

2. Activiteiten

a. Onderwijs

Tabel 2.1 Onderwijsactiviteiten in verslagjaar

	aantal cursussen	aantal studenten	duur (in dagen)*	toegekend ECTS	% alfa	% beta	% gamma
Bachelor	10	155	107	868			
Excellent / honours							
Master	2	24	13	144			
PhD							
Postacademisch							
Overig	1	32	6	160			
TOTALEN	13	211	126	1172			

Voor de complete lijst van de betreffende activiteiten zie bijlage 1.

*) De duur is berekend op basis van het aantal cursussen vermenigvuldigd met het aantal dagen van de cursus.

Vanwege reorganisatie van het onderwijs bij het Departement Geschiedenis en Kunstgeschiedenis in Utrecht is de jaarlijkse onderzoekswerkgroep *Florence* (prof. dr. Michael Kwakkelstein) sinds 2016 komen te vervallen. Een obstakel bij de mogelijke uitbreiding van eigen onderwijs wordt gevormd door de aanwezigheidsplicht in Nederland bij werkgroepen in de bachelor- en masterfase en het feit dat het jaarrooster per deelnemende universiteit verschilt.

De kwaliteitszorg van onderwijs dat onderdeel uitmaakt van een opleiding van een deelnemende instelling valt onder de reguliere kwaliteitszorg van deze instelling. Voor onderwijs dat op eigen initiatief door het NIKI wordt georganiseerd en dat niet is opgenomen in een curriculum bij een deelnemende instelling is in afstemming met de overige NWIB's een gezamenlijke kwaliteitszorg-procedure ontwikkeld. De examencommissie Geschiedenis en Kunstgeschiedenis van de Universiteit Utrecht heeft het NIKI-onderwijsaanbod getoetst aan de instellingsnormen. De adviezen zijn verwerkt in de cursusbeschrijvingen.

Tabel 2.2 Onderwijsactiviteiten voorgaande jaren

	aantal cursussen	aantal studenten	duur (in dagen)	toegekend ECTS	% alfa	% beta	% gamma
2017	15	206	152	1320			
2016	14	152	173	921			

b. Onderzoek

Tabel 2.3 Onderzoek

Aantallen	2018	2017	2016
Promotieonderzoeken (verdedigd)			
- eigen staf (co)promotor			
- deelnemende universiteiten			

Promotieonderzoeken (begeleiding)			
- eigen staf (co)promotor	4	4	3
- deelnemende universiteiten			
Expedities en/of (veldwerk)projecten			
Wetenschappelijke bijeenkomsten	4	4	3
Wetenschappelijke publicaties staf	17	0	19
Wetenschappelijke presentaties staf	9	9	13

Tabel 2.4 Top 5 wetenschappelijke bijeenkomsten (door het instituut georganiseerd/gefaciliteerd)

Naam	Aard bijeenkomst	Aantal bezoekers	Bijzonderheid
<i>Material World: The Intersection of Art, Science, and Nature in Ancient Literature and its Renaissance Reception</i>	symposium	70	i.s.m. Williams College
<i>Leonardo da Vinci. The Face as the Mirror of the Soul</i>	symposium	300	i.s.m. Teylers Musuem

Voor de complete lijst van de betreffende activiteiten zie bijlage 2.

Met steun van de Stichting Vrienden van het Kunsthistorisch Instituut in Florence kon onderzoek worden voortgezet ten behoeve van een geannoteerde bronuitgave (Engelstalig) van een voor de kunstgeschiedenis belangrijke primaire bron, te weten de zogenaamde Codex dell'Anonimo Magliabechiano (1536-1546). Ook leverde de Stichting financiële steun voor de eindredactie van het omvangrijke aan de regio Toscane gewijde deel van het *Repertory of Dutch and Flemish Paintings in Italian Public Collections*. Beide uitgaven zullen verschijnen in de reeks NIKI-publicaties. De doelstelling om internationale symposia te organiseren en faciliteren is opnieuw gehaald. Op uitnodiging van nationale en internationale musea is door de wetenschappelijke staf onderzoek verricht ten behoeve van tentoonstellingen en het schrijven van bijbehorende catalogi. Op verzoek van Amsterdam University Press is prof. Michael Kwakkelstein begonnen met het schrijven van een boek over Leonardo da Vinci (*De mythe ontrafeld*) voor de serie Elementaire Deeltjes.

Gert Jan van der Sman droeg bij aan de verwezenlijking van de tentoonstelling *Rubens, Van Dyck, Ribera - La collezione di un principe* in Napels (Gallerie d'Italia, 6 december 2018-7 april 2019). Deze bood een reconstructie van de indrukwekkende schilderijenverzameling van de Jan en Ferdinand Vandeneynenden in het statige paleis (Palazzo Zevallos Stigliano) waarin deze, van oorsprong Vlaamse, kunstverzamelaars hebben gewoond. Daarnaast verrichtte hij onder meer onderzoek ten behoeve van het grootschalige *Gerson Italy* project, dat in 2019 afgerond zal worden. Dat brengt de loopbanen en werkzaamheden van zeventiende-eeuwse Nederlandse schilders in Italië nauwkeurig in kaart. *Gerson Italy* komt tot stand in samenwerking met het RKD in Den Haag.

c. Studenten en bursalen

Tabel 2.5 Studenten en bursalen

	2018	2017	2016
Begeleide scripties (BA, MA, RMA)	9	1	5
Studiebeurzen (aantal personen)	7	12	9
Studiebeurzen (totaal aantal weken)	82	81	73
Stagebestedingen land van vestiging	0	0	0
Stagiaires bij het instituut: NL + NWIB-land	1	9	2

Overige faciliteiten	0	0	0
----------------------	---	---	---

Voor de complete lijst van de betreffende activiteiten zie bijlage 4.

Vanwege een afname van aangevraagde studiebeurzen is meer aandacht besteed aan de promotie van de eigen beursmogelijkheden. Sinds 2014 biedt het Instituut stages aan uitsluitend op MA-niveau (Gerson-project i.s.m. het RKD & Patrician Patronage Project i.s.m. de RUG).

d. Wetenschapsgebieden

Tabel 2.6 Inzet (tijdsbesteding) van de staf (Wp en niet Wp) naar wetenschapsgebied

Wetenschapsgebied	2018	2017	2016
Archeologie	0	0	0
Kunstgeschiedenis	82	92	91
Taal, cultuur en geschiedenis van het land van vestiging	2	2	0
Taal, cultuur en geschiedenis van Nederland	0	0	0
Geesteswetenschappen overig	6	0	2
Andere wetenschapsgebieden, te weten: Geschiedenis, Italiaanse Taal en Cultuurwetenschappen, Sociale Geografie en Planologie, Geschiedenis, Recht en Management; Film- en Literatuurwetenschap; Psychologie/Cognitieve Neurowetenschappen; Wijsbegeerte, Museumstudies, Fiscaal Recht, Bouwkunde	10	6	7
Totaal	100%	100%	100%

e. Promotie en voorlichting

De door de directeur onder studenten en onderzoekers van de deelnemende universiteiten en de TU Delft en OU geworven NIKI-ambassadeurs zetten zich in op het gebied van informatievoorziening richting faculteitsbestuur, webmasters, onderwijscoördinatoren, studieadviseurs, docenten, studenten en onderzoekers. Hiertoe maken de NIKI-ambassadeurs gebruik van de sociale media; verzorgen zij presentaties zowel tijdens kunsthistorische studiedagen als tijdens universitaire voorlichtingsdagen, verspreiden zij promotiemateriaal (flyers, brochures, posters, affiches, etc.), maken zij afspraken met bovengenoemde personen en koppelen zij relevante praktische informatie op het gebied van onderwijs (ontwikkelingen, knelpunten) terug naar het NIKI.

De aanwezigheid van de staf bij promotieactiviteiten in Italië van het Nederlands hoger onderwijs behoort niet tot de doelstellingen en opdracht van het NIKI.

f. Samenwerking

De samenwerking met Nederlandse en buitenlandse universiteiten bestaat uit het organiseren van symposia op het instituut en het faciliteren van onderwijs, onderzoek en stageplaatsen. De samenwerking met Nederlandse musea is gericht op het organiseren van tentoonstellingen en symposia in Nederland. Het aldus vergroten van de zichtbaarheid van het NIKI en de expertise die het in huis heeft, bevordert de uitbreiding van het netwerk en de toename van het gebruik van de faciliteiten die het instituut te bieden heeft.

g. Valorisatie / maatschappelijke impact

Tabel 2.8 Valorisatie

Aantallen	2018	2017	2016
Bijeenkomsten voor algemeen publiek	5	4	4
Publicaties gericht op een algemeen publiek	11	0	2
Presentaties door stafleden gericht op een algemeen publiek	6	1	7
Mediaoptredens Prof. Dr. M.W. Kwakkelstein	<i>The New York Times; NRC Next; Trouw; de Volkskrant; de Telegraaf; Haarlems Dagblad; Friesch Dagblad; Nieuwsuur; NOS; Met het Oog op Morgen; Klara Radio; Ruud de Wild NPO Radio 2; Sky Arte; Teylers Magazijn; Discover Benelux Magazin; Art e Dossier</i>	<i>De Kennis van NU; NRC; De Telegraaf; Het Parool; RTL Late Night; RTL Live; Koffietijd; BNR Nieuwsradio; NPO Radio 1; IL messaggero; NOS; De Volkskrant; De Nieuws BV, Radio 1; Volkskrant Magazine; Vista; Florence is You! La Repubblica; La Nazione; Il Gazzettino</i>	<i>Mare, interview over de NWIB's</i>
Mediaoptredens Prof. Dr. G.J. van der Sman			<i>El Pais; El Mundo; ABC; 20Minutos; La Vanguardia; RTVE; EFE; Revista de Arte; ArtTribune; Corriere della Sera; Connaissance des Arts; Le Salon Littéraire; Österreichischer Rundfunk; De Volkskrant</i>
Bijeenkomsten van bestuurders, beleidsmakers, politici, etc.			

De door de staf ontwikkelde expertise geniet de belangstelling van de internationale media en musea. Op deze manier worden de resultaten van het eigen onderzoek middels interviews met de geschreven en gesproken pers en publicaties in de vorm van tentoonstellingscatalogi en voordrachten toegankelijk gemaakt voor een breed publiek. Daarnaast trad Prof. dr. M. W Kwakkelstein op als adviseur van de Belgische Topstukkenraad (het adviesorgaan dat de Vlaamse minister van Cultuur krachtens het Topstukkendecreet adviseert inzake het behoud van het erfgoed van uitzonderlijk belang in Vlaanderen). Tevens verleende hij als wetenschappelijk adviseur zijn medewerking aan de totstandkoming van het zesdelige televisieprogramma *Diederik & Da Vinci* (AVRO/TROS) en verscheen hij in een aan Leonardo da Vinci gewijde aflevering van het programma *Ancient Aliens* van History Channel. De opening van de door het instituut in huis georganiseerde tentoonstelling *Aart Schonk. A Dutch Sculptor in Tuscany* vond plaats in aanwezigheid van een lid van de koninklijke familie.

3. Middelen

a. Personeel

Tabel 3.1 Personele bezetting

	aantal fte			lokaal / gedetacheerd
	2018	2017	2016	
Directie en management				
directeur (wp of obp)	1,0 wp*	1,0 wp*	1,0 wp	gedetacheerd
overig management				
Wetenschappelijke staf				
onderzoekformatie	0,4 wp	0,4 wp	0,4 wp	gedetacheerd
onderwijsformatie	0,2 wp	0,2 wp	0,2 wp	gedetacheerd
Fellows / gastdocenten / gastonderzoekers				
onderzoekformatie				
onderwijsformatie				
Stagiairs				
onderzoeksformatie	0,2	0,4	0,4	
onderwijsformatie				
Bibliotheek	0,4 wp 0,5 obp	0,4 wp 0,5 obp	0,4 wp 0,5 obp	gedetacheerd lokaal
Niet-wetenschappelijke staf				
communicatie				
secretariaat	1,0 obp	1,0 obp	1,0 obp	gedetacheerd
financieel beheer				
gebouwbonden functies				
diverse ondersteuning	0,75 obp	0,75 obp	0,75 obp	extern
Totalen	2,0 wp 2,25 obp	2,0 wp 2,25 obp	2,0 wp 2,25 obp	

*De directeur heeft ook dit jaar meer tijd besteed aan onderzoek met het oog op publicaties.

b. Huisvesting en ICT

Tabel 3.2 Bezettingsgraad gastenverblijven

Totale gastenkamer- capaciteit (= aantal kamers x 326 per jaar)	Aantal overnachtingen		Bezettingsgraad*) uitgedrukt in % (= aantal overnachtingen / totale aantal overnachtingen x 100)
	Betaald	Onbetaald	
aantal slaappleaatsen x 326	2900	821	
12 x 326 = 3912	3721		95%

*) De kamerbezetting is berekend op basis van 326 dagen (het instituut is jaarlijks in totaal 5 weken gesloten).

Verder dient te worden opgemerkt dat het instituut beschikt over meerpersoonskamers die niet altijd door meer dan één gast gebruikt kunnen worden. Bij de berekening is uitgegaan van 1 persoon per kamer per nacht. Uitgaande van het aantal bedden is de bezettingsgraad 41% (3721 : 9128 (28 x 326)).

c. Bibliotheek

In overeenstemming met de behoeften van de studenten en onderzoekers is de bibliotheek uitgebreid met nieuwe publicaties die nauw aansluiten bij het hoogwaardige wetenschappelijke profiel van het instituut en het beleid dat gericht is op verbreding van de doelgroepen en gebruikers. De meerwaarde van de bibliotheek behelst niet alleen de open opstelling, de 24/7 toegankelijkheid voor gasten, maar ook het unieke karakter van de collectie Nederlandse en Vlaamse kunst in relatie tot Italiaanse kunst.

De dienstverlening betrof voornamelijk het ter beschikking stellen van boeken en tijdschriften alsook het verschaffen van toegang tot de wetenschappelijke databases die het instituut samen met het IRIS-consortium en de Universiteitsbibliotheek Utrecht in beheer heeft. De digitale databases zijn: de IRIS-catalogus (boeken en tijdschriften), de catalogus van de fotoarchieven (nikipics.library.uu.nl), het *Corpus of Art Works sold in Italy 1800-1914* en de *Watermark Database of the Dutch University Institute for Art History*. De bibliotheekcatalogus is ondergebracht bij IRIS, een samenwerkingsverband van The Harvard University Center for Italian Renaissance Studies (Villa I Tatti), Bibliotheek van de Uffizi, Museo del Bargello, Istituto Nazionale di Studi sul Rinascimento, Opificio delle Pietre Dure, Biblioteca Vinciana en het NIKI.

Met betrekking tot de dienstverlening en digitalisering deden zich in 2018 de volgende ontwikkelingen voor:

Eind 2018 is de Fondazione Carlo e Rosanna Pedretti (Vinci) toegetreden tot het IRIS-consortium. Daardoor wordt met ingang van 2019 de gemeenschappelijke *Online Public Access Catalog* van IRIS aanzienlijk verrijkt met grote hoeveelheden uniek materiaal betreffende onder anderen Leonardo da Vinci.

Vanwege grootschalige en arbeidsintensieve digitaliseringsprojecten bij de Universiteitsbibliotheek Utrecht heeft de UB het NIKI in 2018 tijdelijk niet de gebruikelijke personele ondersteuning kunnen bieden bij de documentverwerking (invoer nieuwe titels).

De Universiteitsbibliotheek Utrecht heeft het voornemen vanaf 2020 over te stappen op een ander bibliotheekstelsel waardoor het beheer van de digitale catalogi van de NIKI-fotoarchieven (nikipics.library.uu.nl) en het *Corpus of Art Works sold in Italy 1800-1914* niet langer mogelijk is. Indien de UBU overstapt op een ander bibliotheekstelsel, zal het NIKI de databases in een andere digitale omgeving onderbrengen, bijvoorbeeld die van het Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (RKD) in Den Haag. Voor het overzetten van de databases naar een nieuw systeem is een projectmatige aanpak vereist alsmede een ruim budget ter hoogte van tenminste 40.000-45.000 euro.

Tabel 3.3

	2018	2017	2016
Aantal boeken	65.999	60.972	60.223
Aantal tijdschriften	120	120	120
Aantal digitale bestanden	80	70	60
Aantal nieuw verworven titels			
- boeken	517	748	670
- tijdschriften	0	0	0
- digitale bestanden	10	10	10
Omvang collectie in lopende meters	1346	1334	1317
Aantal bezoekers	210	200	210

d. Communicatie

NIKI-ambassadeurs zijn ingezet om de communicatie met studenten bij de deelnemende instellingen te verstrekken. Dit werkt goed.

Via het secretariaat van de NWIB koepel is er overleg met de directeuren van de andere instituten in het buitenland. De communicatie met de penvoerder (UU) verloopt goed via de ambtelijk beheerder bij de UU.

e. Financiën

Tabel 3.4 Financiële hoofdlijnen

	Begroting verslagjaar 2018	Realisatie verslagjaar 2018	Realisatie verslagjaar 2017
Baten	710k	698k	733k
Lasten	710k	725k	751k
Saldo	0k	-27k	-18k

4. Klantanalyse en waardering

a. Waardering

Volgens de verschillende cursusevaluaties, ontwikkeld door het Bestuurssecretariaat van het Departement Geschiedenis en Kunstgeschiedenis van de Universiteit Utrecht, de Onderwijscommissie van de Onderzoeksschool Kunstgeschiedenis en de Summerschool van de Universiteit Utrecht, worden de door het Instituut georganiseerde onderwijsactiviteiten zeer positief beoordeeld. Dit oordeel geldt ook voor de unieke locatie en de meerwaarde van de door het Instituut aangeboden faciliteiten. Onderzoekers en wetenschappers die op het instituut verblijven maken bij vertrek hun bijzondere waardering kenbaar voor de uitzonderlijk goed geoutilleerde bibliotheek. Daarnaast beschouwt men het instituut als een uitstekende uitvalsbasis voor het verrichten van onderzoek in en buiten Florence en wordt veelvuldig dankbaar gebruik gemaakt van het internationale wetenschappelijke en culturele netwerk waarover het instituut beschikt.

b. Gebruik van producten en diensten

Tabel 4.1 Gebruik producten en diensten

Aantallen afkomstig van	UVA	VU	LEI	RUG	UU	RUN	Overige	Totalen
1. Onderwijs								
gastdocenten	1	2	1	2	1	2	11*	20
Cursisten	8	14	24	25	15	18	106*	210
Studiereis	1	1	1	1	1	1	11	13
Overig								
2. Onderzoek								
gastonderzoekers								
promovendi	2	0	1	2	3	0	3	11
expedities/veldwerkprojecten								
overig:								
3. Studenten								
begeleide scripties								
stagiaires	0	0	1	0	0	0	0	1
overige faciliteiten								
4. Toegekende beurzen								
BA studenten			1					1
Honours studenten								
(R)MA studenten	1				1			2
PhD en Postdoc					1		2	3
5. Huisvesting								
studenten	13	14	20	15	19	18	106	205
PhDs en postdocs	2			3	4		23	32
onderzoekers/docenten	5		2	4	4	2	4	21
overig	1		1	3	3		15	22
aantal overnachtingen								
6. Overige diensten								
cultureel								
contractonderwijs								
Bemiddeling in NWIB kader								
overig:								

*Gastdocenten overig: docenten niet betrokken bij excursiegroepen deelnemende universiteiten. Cursisten overig: Summerschool, Hogeschool Utrecht en individuele gasten.

c. Tijdsbesteding

Tijdsbesteding naar gebruiker

<i>Gebruiker</i>	2018 (%)	2017 (%)	2016(%)
Universiteit Leiden	12	12	16
Universiteit Utrecht	12	17	14
Radboud Universiteit Nijmegen	7	10	10
Rijksuniversiteit Groningen	13	16	17
Universiteit van Amsterdam	12	20	19
Vrije Universiteit Amsterdam	4	2	2
Andere Nederlandse universiteiten (TU Delft)	12	1	1
Vlaamse universiteiten	1	1	1
Universiteiten land van vestiging	1	1	1
Andere buitenlandse universiteiten	3	3	2
Hogescholen	11	10	10
Niet WO / HBO gebruikers	12	7	5
	100%	100%	100%

Het instituut faciliteert onderwijs van andere disciplines dan alleen kunstgeschiedenis; de percentages zijn berekend op basis van het aantal gasten.

Bijlage 1 Onderwijsproductie

In onderstaand overzicht is voor het verslagjaar aangegeven:

- de naam van de onderwijsactiviteit (cursus, werkgroep, excursie, etc.)
- de instelling(en) die verantwoordelijk is / zijn voor het programma (dit kan ook het instituut zelf zijn)
- de primaire doelgroep (Ba, Honours/Excellent, Ma, RMA, PhD)
- de duur van de cursus of werkgroep in dagen
- het totaal aantal deelnemers
- toegekende EC (TS) (vermeld indien relevant of dit onderdeel uitmaakt van grotere cursus met meer EC)
- de discipline(s) waartoe de deelnemers kunnen worden gerekend
- het contractonderwijs dat het Instituut heeft aangeboden

Naam cursus	Instelling / instituut	Doelgroep	Aantal dagen	Aantal deelnemers	Aantal toegekende ECTS	Discipline(s)
Excursiewerkgroep	RUG	BA	12	25	125	Kunstgeschiedenis
Excursiewerkgroep	UCU	BA	3	3	0	Italiaans
Excursiewerkgroep	LEI	BA	8	24	120	Kunstgeschiedenis
Excursiewerkgroep	UU	BA	14	15	90	Kunstgeschiedenis
Excursiewerkgroep	VU	BA	10	14	84	Kunstgeschiedenis
Excursiewerkgroep	HU	-	6	32	160	Kunstgeschiedenis
Excursiewerkgroep	RUN	BA	8	18	180	Kunstgeschiedenis
Excursiewerkgroep	UVA	RMA	5	8	48	Kunstgeschiedenis
OSK/NIKI Winterschool 'The art of memorials'	OSK/NIKI	RMA	8	16	96	Kunstgeschiedenis
Interuniversitaire werkgroep 'Caravaggio'	NIKI	BA/MA	14	11	55	Kunstgeschiedenis
Utrecht Summer School	NIKI	BA	14	28	112	Kunstgeschiedenis
NWIB Honours Summercourse	NWIB/NIKI	BA	12	7	42	History & Italian Language and Culture; Sociale Geografie en Planologie; Geschiedenis; Recht en Management; Film- en Literatuurwetenschap; Psychologie/Cognitieve Neurowetenschappen; Wijsbegeerte
Zomercursus 'Leonardo da Vinci'	NIKI	BA	12	10	60	Kunstgeschiedenis; Geschiedenis

Bijlage 2 Wetenschappelijke productie

2.1. Promotieprojecten

Promovendus	Project	Instelling	Promotor(es)
Dhr. Drs. P. Knolle	Noordnederlandse tekenacademies 1760-1820	LEI	Prof. Dr. G.J.J. van der Sman
Mw. Dr. G. Jehoel	Het culturele netwerk van Jan van Scorel	UvA	Prof. dr. B. Kempers Prof. Dr. G.J.J. van der Sman Dr. M. J. Bok
Dhr. S. Corrazzini	Changing forms, functions and architecture of Palazzo Vecchio from the Lorraine period to the present day	UU	Prof. Dr. M.W. Kwakkelstein
Mw. Drs. Ch. Ladee	Designating <i>Disegno</i>	UU	Prof. Dr. M.W. Kwakkelstein

2.2. Wetenschappelijke bijeenkomsten

Titel bijeenkomst	Verantw. instelling	Deelnemers (aantal)
<i>Material World: The Intersection of Art, Science and Nature in Ancient Literature and its Renaissance Reception</i>	NIKI	70
<i>Leonardo da Vinci. The Face as the Mirror of the Soul</i>	NIKI/Teylers Museum	300
<i>Fra Angelico's fresco in the chapter room of San Marco, Florence: Meaning and impact.</i> Lezing Dr. Victor Schmidt	NIKI/Departement Geschiedenis en Kunstgeschiedenis UU	40

2.3. Wetenschappelijk publicaties en presentaties staf Instituut

Prof. Dr. M.W. Kwakkelstein

Presentaties:

4 juli, "Het NIKI", NWIB midterm meeting, Bestuursgebouw, Utrecht.

4 oktober, "Leonardo da Vinci and the face as the mirror of the soul", Teylers Museum, Geheerzaal, Opening tentoonstelling *Leonardo da Vinci. Sprekende Gezichten*.

5 oktober, "Wat kunnen we leren van Leonardo da Vinci?", Betweterfestival, TivoliVredenburg, Utrecht.

5 november, "Leonardo da Vinci Against Humanity", Internationaal NIKI/Teylers Museum symposium *Leonardo da Vinci. The Face as the Mirror of the Soul*, De Philharmonie, Haarlem.

1 december, "Inleiding op de tentoonstelling Leonardo da Vinci. Sprekende Gezichten", Academische Reizen, Teylers Museum, Haarlem.

11 december, "Leonardo da Vinci Against Humanity", Werkgroep Italië-Studies, Teylers Museum, Haarlem.

12 december, "Leonardo da Vinci Against Humanity", Technical Art History Colloquium, Geheerzaal, Teylers Museum, Haarlem.

14 December, "Leonardo da Vinci's Sprekende Gezichten en zijn Kijk op de Mensheid", Vrienden van het NIKI, Teylers Museum, Haarlem.

Publicaties:

Boekredactie

Leonardo da Vinci. Sprekende Gezichten, met medewerking van Michiel Plomp, Bussum: THOTH (224 pp.).

Leonardo da Vinci. The Language of Faces, in collaboration with Michiel Plomp, Bussum: THOTH (224 pp.).

Piero di Cosimo. Painter of Faith and Fable, in collaboration with Dennis Geronimus, NIKI STUDIES IN NETHERLANDISH-ITALIAN ART, vol. 12, Leiden & Boston: Brill (320 pp.).

Boekdelen / hoofdstukken

Voorwoord (17 pp.) in: *Leonardo da Vinci. Boek over de schilderkunst. Een selectie*, Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.

"Leonardo: 'disciple of experience' - and of books", In: Michael Kwakkelstein, *Leonardo da Vinci. The Language of Faces*, in collaboration with Michiel Plomp, Bussum, pp. 18-29.

"Leonardo: 'leerling van ervaring' en boeken". In: Michael Kwakkelstein, *Leonardo da Vinci. Sprekende Gezichten*, met medewerking van Michiel Plomp, Bussum, pp. 18-29.

"Het gelaat als spiegel van de ziel: Leonardo en de morele betekenis van schoonheid en lelijkheid". In Michael Kwakkelstein, *Leonardo da Vinci. Sprekende Gezichten*, met medewerking van Michiel Plomp, Bussum, pp. 32-51.

“The face as the mirror of the soul: Leonardo and the moral significance of beauty and ugliness”, In Michael Kwakkelstein, *Leonardo da Vinci. The Language of Faces*, met medewerking van Michiel Plomp, Bussum, pp. 32-51.

25 entries in: Michael W. Kwakkelstein, *Leonardo da Vinci - Spreekende Gezichten*, met medewerking van Michiel Plomp, Bussum: THOTH.

25 entries in: Michael Kwakkelstein, *Leonardo da Vinci – The Language of Faces*, in collaboration with Michiel Plomp, Bussum: THOTH.

“I disegni di Leonardo di orribili vecchie e donne e il suo disprezzo per l'umanità”. In Annalisa Perissa Torrini (Ed.), *Leonardo disegnato da Hollar*, pp. 43-55, Poggio a Caiano: CB Edizioni.

Artikelen

“The Limited Impact of Leonardo da Vinci’s Ideas on Painting in Sforza Milan”, *Artibus et Historiae*, 39 (77), pp. 77-98.

Prof. Dr. G.J. van der Sman

Presentaties:

9 juli, “International Exchange in Sixteenth Century Printmaking. The Role of Courts Artists”, 9 juli, Arezzo, Fondazione Casa Bruschi, 9 juli 2018

21 september, “Roma, Napoli, Sicilia: sul percorso artistico di Matthias Stom”, symposium *Fiamminghi al Sud. Oltre Napoli*, KNIR, Rome

Publicaties:

Boeken:

洛伦佐与乔瓦娜—文艺复兴佛罗伦萨永恒的艺术和转瞬的生命 (Chinese editie Lorenzo & Giovanna. *Schoonheid en noodlot in Florence*), Peking, Peking University Press

Boekdelen:

“La Quadreria Vandeneynnden”, Giuseppe Porzio & Gert Jan van der Sman, in Antonio Ernesto Denunzio (red.), *Rubens, Van Dyck, Ribera - La collezione di un principe*, Cinisello Balsamo (Milano), pp. 51-76

Artikelen:

“Un nuovo tassello per Bartholomeus Spranger a Roma”, *Studi di Storia dell'Arte*, 29, pp. 103-108

Reviews:

“Jacopo de' Barbari” (review of Beate Böckem, *Jacopo de' Barbari. Künstlerschaft und Hofkultur um 1500*, Köln 2016), *Print Quarterly*, 35/2, pp. 189-192

Vakpublicaties:

“Wedijver en plezier - Drie Utrechtse schilders in Rome”, *Kunstschrift*, 62, 5, pp. 10-17

Bijlage 3 Valorisatie activiteiten

Geef hier een overzicht van de op valorisatie gerichte bijeenkomsten die het Instituut in het verslagjaar heeft georganiseerd of gefaciliteerd.

Titel bijeenkomst	Verantw. Instelling	Deelnemers (aantal)	Overig
Cultureel programma <i>Fundraiser</i> in Florence met bezoek aan Florentijnse privécollecties	NIKI	35	
<i>Leonardo da Vinci. Sprekende Gezichten.</i> Opening tentoonstelling in Teylers Museum, Haarlem	NIKI /Teylers Museum	150	
<i>Leonardo da Vinci. The Face as the Mirror of the Soul.</i> Symposium	NIKI/Teylers Museum/De Philharmonie	300	
<i>Corpus Dei.</i> Opening tentoonstelling fotografie van de 'artist-in-residence' Sabrina van den Heuvel	NIKI	80	
<i>The Creative Hand. Aart Schonk (1946-2015). A Dutch Sculptor in Tuscany.</i> Opening tentoonstelling	NIKI	120	

Bijlage 4 Studenten en bursalen

Geef hier een overzicht van de begeleiding die het Instituut in het verslagjaar heeft geboden aan studenten en/of stagiairs.

Student	Instelling	Scriptie / stage	BA/MA/ PhD/Postdoc	Titel project / activiteit
Mw. F. Rutten	RUG	stage	MA	Gerson Project
Mw S. Boscarelli	UU	scriptie	RMA	The Use of Sculptural Aids in the Painter's Workshop in Seventeenth-Century Holland
Mw. C. Siegers	UvA	scriptie	RMA	Noord-Europese beeldhouwers in Florence in de 15e eeuw
Mw. N. Bogerd	UU	scriptie	RMA	Vlaamse wevers en de wandtapijten van de Medici
Mw. M. Visser	UU	scriptie	MA	Frescobaldi
Mw. V. Hendriks	LEI	scriptie	BA	Het beeldhouwwerk met de naar de Sabijnse Maagdenroof van Giambologna
Hr. J.C. Medina	UvA	scriptie	MA	History of Botanical Gardens, from a postcolonial perspective
Hr. A. Boon	Amsterdam University College	scriptie	BA	Borghese hermafrodiet in de Villa Pinciana te Rome in de 17e eeuw
Mw. V. Mandry	UU	scriptie	RMA	Otto Marseus van Schrieck
Mw. M. Mutsaerts	LEI	scriptie	MA	Architectuur-analyse van La Città Ideale di Urbino
Mw. G. Moorman	University of Warwick	promotie	PhD	Broadening Horizons through Books
Mw. C. Striolo	Università di Verona	promotie	PhD	Taccuino italiano di Anton van Dyck
Mw. A. van Velzen	Erasmus Universiteit	promotie	PhD	Fiscale immunititeit
Hr. P. Boonstra	RUG	promotie	PhD	Prediking voor leken in de late middeleeuwen
Mw. C. Ladee	UU	promotie	PhD	Designating disegno in the 15e en 16e eeuw
Hr. G. Signore	RUG	promotie	PhD	Late Medieval Miscellanies
Hr. S. Oki	UvA	promotie	PhD	Konrad Witz and the Visulality in the Era of the Council of Basel
Mw. G. Jahoel	UvA	promotie	PhD	Jan van Scorel
Mw. S. McBryde	Birkbeck College, University of London	promotie	PhD	A visible difference: Dwarfs in the Renaissance and early modern Italian courts
Mw. A. Harth	Universiteit Gent	promotie	PhD	16e-eeuwse kopieerpraktijken van Nederlandse schilders
Hr. S. Corazzini	UU	promotie	PhD	The building history of Palazzo Vecchio after the Medici
Mw. F. Mavilla	Università degli Studi di Perugia		Postdoc	Collecting in ages of conflict. Chiappino Vitelli between Florence and the Netherlands

Geef hier een overzicht van de door het Instituut verstrekte studiebeurzen.

Student / onderzoeker	Instelling	BA / MA / RMA / PhD / postdoc	Titel project	Periode	Omvang beurs (in weken)
Mw. G. Moorman	University of Warwick	PhD	Broadening Horizons through Books	10/01- 01/02	3
Mw. C. Siegers	UvA	RMA	Noord-Europese beeldhouwers in Florence in de 15e eeuw	10/01- 28/06	26
Mw. V. Hendriks	LEI	BA	Het beeldhouwwerk met de naar de Sabijnse Maagdenroof van Giambologna	05/04- 02/05	4
Mw. C. Ladee	UU	PhD	Designating disegno in the 15e en 16e eeuw	26/05- 28/06	5
Mw. F. Mavilla		Postdoc	Collecting in ages of conflict. Chiappino Vitelli between Florence and the Netherlands	20/08- 20/12	16
Mw. C. Ladee	UU	PhD	Designating disegno in the 15e en 16e eeuw	09/09- 03/10	4
Mw. M. Visser	UU	MA	Nederlandse landschapschilders in Italië 1640-1660	10/09- 21/12	14
Mw. S. McBryde	Birkbeck College, University of London	PhD	A visible difference: Dwarfs in the Renaissance and early modern Italian courts	17/09 06/10	3
Mw. C. Ladee	UU	PhD	Designating <i>disegno</i> in the 15e en 16e eeuw	13/11- 07/12	4
Mw. S. McBryde	Birkbeck College, University of London	PhD	A visible difference: Dwarfs in the Renaissance and early modern Italian courts	22/11 11/12	3

Bijlage 5 Samenwerking

Instellingen (niet NWIB), overheden en bedrijven waarmee het Instituut in het verslagjaar heeft samengewerkt.

Departement Geschiedenis en Kunstgeschiedenis, Universiteit Utrecht
Afdeling Kunstgeschiedenis, Architectuurgeschiedenis & Landschapsgeschiedenis, Rijksuniversiteit Groningen
Universiteitsbibliotheek Utrecht
Utrecht Summerschool
Koninklijk Nederlands Instituut te Rome (KNIR)
TU Delft
Hogeschool Utrecht
Open Universiteit Nederland
RKD - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, Den Haag
Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam
Teylers Museum, Haarlem
Rijksmuseum Twenthe, Enschede
Rubenianum, Antwerpen
Koninklijke Bibliotheek van België, Brussel
Museo di San Marco, Florence
Gallerie d'Italia, Napels
International Studies Institute, Florence
Gallerie dell'Accademia, Venetië
Fondazione Pedretti, Vinci
The Courtauld Institute, Londen

Bijlage 6   Overzicht personeel

Functie	Titel / naam	FTE
directeur	Prof. Dr. M.W. Kwakkelstein	1,0
onderzoeker/hoofdbibliothecaris	Prof. Dr. G.J.J. van der Sman	1,0
secretaresse	Mw. S.M. Elders	1,0
bibliothecaresse	Dott.ssa I. Masi	0,5

Bijlage 7 Financiële verantwoording

	<i>Begroting verslagjaar 2018</i>	<i>Realisatie verslagjaar 2018</i>	<i>Realisatie verslagjaar -1 (2017)</i>
BATEN/INKOMSTEN	€	€	€
Bijdragen			
Penvoerder (Universiteit Utrecht)	494	499	498
Deelnemende instellingen	126	132	126
Universiteit van Amsterdam			
Rijksuniversiteit Groningen			
Universiteit Leiden			
Universiteit Utrecht			
Radboud Universiteit Nijmegen			
Vrije Universiteit Amsterdam			
Overige instellingen	20	29	20
Buitengewone baten	20	0	20
Eigen inkomsten			
onderwijs			
onderzoek			
cultuur en maatschappelijke activiteiten			
gastenverblijven	50	38	28
overig	0	0	2
sponsors	0	0	40
rente			
Totaal baten	710	698	733

	Begroting verslagjaar 2018	Realisatie verslagjaar 2018	Realisatie verslagjaar -1 (2017)
LASTEN/UITGAVEN	€	€	€
Personele lasten			
personeel (formatief)			
personeel (lokaal)			
Totaal personele lasten	304	345	358
Materiële lasten			
Incidentele inhuur derden*			
Huisvestingskosten	167	167	171
afschrijvingen			
huur			
schoonmaak & onderhoud			
energie			
Bibliotheek			
Bureaunkosten			
communicatiekosten			
reiskosten			
kantoorbenodigdheden			
overig			
Afschrijvingen			
Subsidies			
Lidmaatschappen			
Activiteitgebonden kosten			
onderwijs			
onderzoek			
culturele en maatschappelijke activiteiten			
studenten en bursalen			
Totaal materiële lasten	236	221	221
Totaal lasten	710	725	751
SALDO	0	-27	-17

* Incidentele inhuur specifieke expertise (juridisch, financieel, e.d.)

Bijlage 8 Wetenschappelijke Adviesraad

Naam en titel	Instelling	Vakgebied	Aantreden	Aftreden*	Termijn
Prof. Dr. P.B.M. van den Akker	OU	Voorzitter	2016	2020	1
Dr. J. Goudeau	RU	Kunstgeschiedenis van de Nieuwere Tijd	2015	2019	1
Dr. M. Brügggen Israëls	UvA	Geschiedenis van de Italiaanse Kunst van de Late Middeleeuwen	2016	2020	1
Dr. J.P. Keizer	RUG	Geschiedenis van de Italiaanse Kunst en Cultuur 1500-1700	2016	2020	1
Dr. I.R. Vermeulen	VU	Kunstgeschiedenis van de vroegmoderne tijd	2015	2019	1
D.R. Bull, MA	Rijksmuseum Amsterdam	Italiaanse, Spaanse en Engelse schilderkunst 17e en 18e eeuw	2014	2018	1
Dr. S. J. van Dijk	Rijksmuseum Amsterdam/LEI	Junior conservator Textiel	2014	2018	1
Dr. V.M. Schmidt	UU	Kunst voor 1600	2017	2021	1
Drs. J.B. Frietman	UU	Secretaris	2016	2020	1
Drs. S.C.A. Hermans	UU	Secretaris	2018	2022	1

* Termijn = 4 jaar
 Eenmalige verlenging
 mogelijk